

V Bruselu dne 10.6.2016
COM(2016) 381 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

NOVÁ AGENDA DOVEDNOSTÍ PRO EVROPU

**Společně pracovat na posílení lidského kapitálu, zaměstnatelnosti a
konkurenceschopnosti**

{SWD(2016) 195 final}

NOVÁ AGENDA DOVEDNOSTÍ PRO EVROPU

Společně pracovat na posílení lidského kapitálu, zaměstnatelnosti a konkurenceschopnosti

1. ÚVOD

Dovednosti¹ jsou odrazovým můstkem pro zaměstnatelnost a prosperitu. Získají-li lidé potřebné dovednosti, budou mít všechny předpoklady pro to, aby si našli kvalitní práci a jakožto sebevědomí a aktivní občané využili veškerého svého potenciálu. V rychle se měnícím světovém hospodářství budou dovednosti do značné míry určovat konkurenceschopnost a kapacitu stimulovat inovace. Jsou významným motorem pro investice a působí jako katalyzátor v pozitivním cyklu vytváření pracovních míst a růstu. Jsou klíčovými pro sociální soudržnost.

Situace v Evropě však vyžaduje přijetí opatření. Adekvátní dovednosti, pokud jde o čtení a psaní, postrádá 70 milionů Evropanů a ještě více je těch, již mají nedostatečné digitální dovednosti a matematickou gramotnost, což je vystavuje riziku nezaměstnanosti, chudoby a sociálního vyloučení². Více než polovina z 12 milionů dlouhodobě nezaměstnaných je považována za osoby s nízkou úrovní dovedností. Vysokoškolské instituce musí zajistit, aby si jejich studenti mohli osvojit relevantní dovednosti, jež jsou uzpůsobeny aktuálním potřebám.

Velmi výrazný je nedostatek dovedností a nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi. Mnoho lidí vykonává práci, která neodpovídá jejich nadání. Zároveň v Evropě působí 40 % zaměstnavatelů, kteří mají potíže najít lidi s dovednostmi, jež jsou potřebné jak pro inovace, tak pro růst jejich podniku. Poskytovatelé vzdělávání na jedné straně a zaměstnavatelé a studující na straně druhé mají různé představy o tom, jak dobře jsou absolventi pro pracovní trh připraveni. Příliš málo lidí má podnikatelské myšlení a dovednosti potřebné k tomu, aby mohli založit vlastní podnik.

Vnitrostátní a regionální pracovní trhy a systémy vzdělávání a odborné přípravy čelí specifickým problémům, ale problémy a příležitosti jsou obdobné pro všechny členské státy:

- Získávání a rozvoj dovedností mají zásadní význam pro výkonné a moderní pracovní trhy, mají-li tyto trhy uchazečům o zaměstnání, zaměstnancům i zaměstnavatelům nabídnout nové formy flexibility a jistoty.
- Nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi je překážkou pro produktivitu a růst a negativně ovlivňuje odolnost členských států vůči ekonomickým otřesům.
- Digitální transformací ekonomiky se mění způsoby práce i podnikání. Nové způsoby práce ovlivňují jednotlivé typy potřebných dovedností, včetně dovedností v oblasti inovací a podnikání. Mnoho odvětví prochází rychlými technologickými změnami a digitální dovednosti jsou nutným předpokladem pro výkon jakékoli práce, od té nejjednodušší až po tu nejnáročnější. Vysoce kvalifikovaní lidé se snadněji přizpůsobí nepředvídaným změnám. Podobně je tomu u přechodu na nízkouhlíkové a oběhové hospodářství, které vyžaduje vytvoření obchodních modelů a pracovních profilů, jakož i schopnost se jim přizpůsobit.

¹ Výrazem „dovednosti“ se obecně rozumí to, co osoba zná, čemu rozumí a co je schopna dělat.

² Skutečnosti, jež dokládají informace uvedené v tomto sdělení, jsou uvedeny v doprovodném pracovním dokumentu útvarů Komise.

- Stárnutí a ubývání pracovní síly EU má mnohdy za následek nedostatek kvalifikovaných pracovníků. Aby se tento úbytek pracovní síly vyrovnal, je nezbytné zvýšit účast na trhu práce a produktivitu. Ženy představují 60 % nových absolventů, ale míra jejich zaměstnanosti je nadále nižší než u mužů. Ženy navíc obvykle pracují v jiných odvětvích než muži. Inkluzivní trhy práce by měly využít dovedností a talentu všech, včetně osob s nízkou úrovní dovedností a dalších zranitelných skupin. V celosvětovém úsilí o získávání nadaných lidí musíme podpořit naše kvalifikované pracovníky, omezit odliv mozků a zároveň usnadnit mobilitu občanů EU, přilákat talenty ze zahraničí a lépe využít dovedností migrantů.
- Kvalita a relevantnost dostupného vzdělávání a odborné přípravy, včetně standardů výuky, se značně liší. To vede k větším rozdílům v hospodářské a sociální výkonnosti členských států, přičemž posílení politik v oblasti vzdělávání a politik zaměřených na dovednosti je nutným předpokladem pro vývoj inovací a může přispět k další konvergenci směrem k zemím s nejlepšími výsledky.
- Lidé mnohdy danou situaci posuzují nereálně; pokud by například bylo k dispozici více informací o dobrých pracovních vyhlídkách po absolvování odborného vzdělávání a přípravy, pro více lidí by se uvedené odborné vzdělávání a příprava staly opravdovou upřednostňovanou variantou. Stejně tak platí, že pokud se zvětší přitažlivost povolání učitele, talentovaní mladí lidé budou motivováni toto povolání vykonávat.
- Lidé se vzdělávají stále více mimo formální vzdělávací prostředí – online, v práci, prostřednictvím odborných kurzů, společenských aktivit či dobrovolné činnosti. Stává se však, že zkušenosti získané tímto způsobem vzdělávání často nejsou uznány.

S problémy spojenými se získáváním dovedností se lze vyrovnat jen prostřednictvím systematických reforem v oblasti vzdělávání a odborné přípravy a vyvinutím značného politického úsilí. To bude vyžadovat inteligentní investice do lidského kapitálu z veřejných i soukromých zdrojů v souladu s Paktem o stabilitě a růstu. Potřeba posílit a aktualizovat dovednosti je zdůrazněna také v návrhu evropského pilíře sociálních práv, který byl předložen dne 8. března³.

Pravomoc, pokud jde o obsah výuky a organizaci systémů vzdělávání a odborné přípravy, mají sice členské státy, ale aby se dosáhlo smysluplných a udržitelných výsledků, je zapotřebí vyvinout společné úsilí. Na úrovni EU se již značně přispívá k posílení evropské dovednostní základny, zejména v rámci evropského semestru, strategie Evropa 2020, která má dva cíle v oblasti vzdělávání, dále v rámci investičního plánu pro Evropu, strategického rámce evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET 2020) a zásahů prostřednictvím evropských strukturálních a investičních fondů. Jen z Evropského sociálního fondu a Evropského fondu pro regionální rozvoj budou na podporu rozvoje dovedností v období 2014–2020 vyčleněny prostředky ve výši přesahující 30 miliard EUR a program Erasmus+ podporuje rozvoj dovedností v oblasti vzdělávání a odborné přípravy téměř 15 miliardami EUR.

Dnes předložená nová agenda dovedností je na prvním místě v seznamu nejvýznamnějších iniciativ pracovního programu Komise na rok 2016. Podporuje společný závazek a usiluje o jednotnou vizi strategického významu dovedností pro zachování pracovních míst, růstu a konkurenceschopnosti. Uvedená agenda dovedností

³ Zahájení veřejné konzultace o evropském pilíři sociálních práv; COM(2016) 127.

posiluje a v některých případech zefektivňuje stávající iniciativy, aby tak členským státům lépe pomohla provádět vnitrostátní reformy a vyvolala změnu ve způsobech myšlení fyzických i právnických osob. Usiluje o společný závazek spočívající v reformě řady oblastí, v nichž činnost Unie přináší největší přidanou hodnotu. Je zaměřena na tři hlavní oblasti činnosti:

1. zlepšení kvality a relevantnosti nabývaných dovedností;
2. zajištění lepší viditelnosti a srovnatelnosti dovedností a kvalifikací;
3. zlepšení poznatků a informovanosti o dovednostech za účelem lepšího výběru povolání.

Samostatná opatření na úrovni EU však nebudou dostačující. Úspěch závisí na angažovanosti a odborných znalostech mnoha aktérů: vlád jednotlivých států, regionů, místních orgánů, podniků a zaměstnavatelů, pracovníků a občanské společnosti, jakož i lidí samotných, kteří se chopí příležitosti, aby svého talentu co nejlépe využili. Při zajišťování toho, aby byla agenda úspěšně vyvíjena a prováděna a udržela krok s rychle se měnícími potřebami naší společnosti a trhu práce, budou hrát klíčovou úlohu zejména sociální partneři.

***

2. STANOVENÍ AMBICIÓZNÍCH CÍLŮ: PRIORITY OPATŘENÍ

2.1. ZLEPŠENÍ KVALITY A RELEVANTNOSTI NABÝVANÝCH DOVEDNOSTÍ

Lidé potřebují širokou škálu dovedností, aby mohli využít svého potenciálu v práci i ve společnosti.

Na úrovni EU přinesla politika zaměřená na dosažené vzdělání významné výsledky. V roce 2014 ukončilo vysokoškolské vzdělání ve srovnání s rokem 2010 přibližně o 10 milionů lidí více a počet mladých lidí, kteří školu nedokončili, se od roku 2010 snížil z 6 milionů na 4,5 milionu. Jedná se o velký pokrok při plnění cílů strategie Evropa 2020.

Stále však existují důkazy, že politiky zaměřené na zvýšení dosaženého vzdělání samy o sobě nestačí. Nyní se do popředí dostává kvalita a relevantnost získaných poznatků. Mnoho mladých lidí opouští vzdělávání a odbornou přípravu, aniž by byli dostatečně připraveni na vstup na trh práce; postrádají navíc dovednosti či způsoby uvažování, jež jsou potřebné k zahájení vlastního podnikání.

Získávání dovedností je celoživotní proces, ať už formální, či neformální, a začíná ve velmi raném věku. Pozitivní dlouhodobý dopad kvalitního vzdělávání v raném věku je značný a dobře zdokumentovaný, přičemž vzdělávání v raném věku je základním kamenem pro budoucí schopnost i motivaci se učit.

Kromě adekvátních dovedností, které jsou specifické pro jednotlivá povolání, požadují zaměstnavatelé stále častěji dovednosti přenosné, jako je schopnost týmové práce, tvůrčí myšlení a řešení problémů. Tato kombinace dovedností má zásadní význam také pro lidi, kteří zvažují založení vlastního podniku. Ve vzdělávacích programech mnoha členských států je však na tyto dovednosti obvykle kladen malý důraz a jen málokdy jsou předmětem formálního posouzení. Zaměstnavatelé si stále více cení interdisciplinárních

profilů, tedy lidí schopných pracovat v různých odvětvích; na trhu práce je však uvedených profilů nedostatek.

Posilování základů: základní dovednosti

Evropa čelí problému v oblasti základních dovedností. K tomu, aby lidé získali přístup ke kvalitním pracovním místům a plně se účastnili života ve společnosti, potřebují minimální úroveň základních dovedností, mezi něž patří mimo jiné matematická gramotnost, schopnost číst a psát a základní digitální dovednosti. Uvedené dovednosti jsou rovněž stavebními kameny pro další vzdělávání a profesní rozvoj. Přibližně čtvrtina dospělých obyvatel v Evropě má se čtením a psáním velké potíže a jejich matematická gramotnost a digitální dovednosti jsou nedostatečné. Více než 65 milionů lidí v EU nedosáhlo kvalifikace, která by odpovídala vyššímu sekundárnímu vzdělání. Tento poměr se v jednotlivých zemích EU výrazně liší, přičemž v některých z těchto zemí dosahuje 50 % nebo více.

Vzhledem k tomu, že většina pracovních míst vyžaduje složitější dovednosti, osoby s nízkou kvalifikací mají méně pracovních příležitostí. Častěji rovněž vykonávají nejistou práci a pravděpodobnost, že budou dlouhodobě nezaměstnaní, je v jejich případě dvakrát větší než u osob kvalifikovanějších. Nedostatečně kvalifikované osoby se také často nacházejí v pozici zranitelných spotřebitelů, zejména na stále složitějších trzích.

1. *Aby se v Evropě zlepšily pracovní příležitosti dospělých osob s nízkou úrovní dovedností, měly by členské státy zavést postupy pro rozšíření jejich dovedností prostřednictvím záruky k získání dovedností stanovené ve spolupráci se sociálními partnery a poskytovateli vzdělávání a odborné přípravy, jakož i ve spolupráci s místními, regionálními a vnitrostátními orgány. Možnost rozšířit si své dovednosti by měli mít jak lidé pracující, tak i ti, jež jsou bez práce. Dospělé osoby s nízkou úrovní dovedností by měly mít možnost zdokonalit si svou matematickou gramotnost, schopnost číst a psát a digitální dovednosti a – je-li to možné – rozvíjet širší soubor dovedností, který jim umožní získat kvalifikaci odpovídající vyššímu sekundárnímu vzdělání nebo kvalifikaci rovnocennou.*

*Komise navrhuje, aby se zavedla **záruka k získání dovedností** (viz dokument COM(2016) 382), která má zahrnovat:*

- ✓ posouzení dovedností, které dospělým osobám s nízkou kvalifikací pomůže zjistit, jaké dovednosti mají a jaké by potřebovaly nabýt*
- ✓ nabídku vzdělávání, která bude uzpůsobena specifickým potřebám každého jednotlivce a místního trhu práce*
- ✓ příležitost nechat si své dovednosti validovat a uznat.*

Posilování odolnosti: klíčové schopnosti a odbornější, složitější dovednosti

Formální vzdělávání a odborná příprava by měly každému umožnit, aby získal široký okruh dovedností, jenž otevírá cestu osobnímu naplnění a rozvoji, sociálnímu začlenění, aktivnímu občanství a zaměstnanosti. Mezi uvedené dovednosti patří schopnost číst a psát, matematická gramotnost, znalosti v oblasti věd a cizích jazyků, jakož i průřezové dovednosti a klíčové schopnosti, jako digitální kompetence, podnikatelské schopnosti, dále kritické myšlení, řešení problémů, finanční gramotnost či schopnost učit se.

Včasná osvojování si těchto dovedností je základem pro rozvoj širších a složitějších

dovedností, které jsou nezbytné k podpoře kreativity a inovací. Tyto dovednosti je třeba posilovat v průběhu celého života, neboť lidem umožňují, aby v rychle se vyvíjejícím pracovním prostředí a společnosti prosperovali a dokázali si poradit se složitými otázkami a nejistotou.

Některé tyto schopnosti jsou již pevnou součástí vzdělávacích systémů; situace je však zpravidla odlišná u klíčových schopností, jako jsou schopnosti v oblasti podnikání a občanských záležitostí či průřezové dovednosti. Některé členské státy sice podnikly kroky s cílem začlenit uvedené schopnosti do učebních osnov, nebylo to však vždy provedeno konzistentně. V zájmu podpory společného porozumění dvěma z uvedených schopností vypracovala Komise referenční rámce pro digitální kompetence⁴ (doposud přijato v 13 členských státech) a pro podnikání⁵, jež byly nedávno zveřejněny.

Komise bude nadále spolupracovat se zúčastněnými stranami, aby vyvinula nástroje pro posuzování a validaci uvedených schopností. Tyto nástroje umožní, aby veřejné orgány nebo soukromé subjekty zdokonalily své služby v oblasti odborného vedení, školení a mentorování pro mladé lidi, uchazeče o zaměstnání a jednotlivce obecně. Komise bude také podporovat členské státy, regiony, vzdělávací instituce a instituce odborné přípravy v EU, aby mladým lidem pomáhaly získávat podnikatelské schopnosti, jež jim mohou pomoci při zakládání vlastních podniků nebo sociálních podniků. Programy EU, jako je Erasmus +, COSME a Evropský sociální fond, již za tímto účelem poskytly finanční podporu.

2. *V roce 2017 má Komise v úmyslu zahájit revizi **rámce pro klíčové schopnosti**⁶, aby si základní soubor dovedností mohlo osvojit více lidí. Cílem je společně porozumět klíčovým schopnostem a dále podpořit jejich začlenění do osnov vzdělávání a odborné přípravy. Účelem uvedené revize bude rovněž podpora lepšího rozvoje a posouzení těchto dovedností. Zvláštní pozornost bude věnována podpoře **podnikatelského myšlení zaměřeného na inovace**, mimo jiné tím, že se budou prosazovat praktické podnikatelské zkušenosti.*

Odborné vzdělávání a příprava jakožto první volba

Odborné vzdělávání a přípravu veřejnost vítá zejména z toho důvodu, že přispívá k rozvoji dovedností specifických pro jednotlivá povolání a dovedností průřezových, přičemž usnadňuje přechod do zaměstnání a udržuje a aktualizuje dovednosti pracovní síly podle odvětvových, regionálních a místních potřeb. Ačkoliv se odborného vzdělávání a přípravy každý rok účastní více než 13 milionů studujících, z prognóz provedených v několika členských státech vyplývá, že osob s kvalifikací získanou v rámci odborného vzdělávání a přípravy bude v budoucnu nedostatek.

Pro mnoho mladých lidí a jejich rodiče je odborné vzdělávání a příprava druhořadou volbou. Koordinace mezi zaměstnavateli a poskytovateli vzdělávání a odborné přípravy je někdy obtížná. Atraktivitu odborného vzdělávání a přípravy je třeba zvýšit prostřednictvím nabídky kvalitních služeb a flexibilní organizace a zároveň zajištěním toho, že z něj bude možno pokračovat k vyššímu odbornému či akademickému vzdělávání a že se upevní vazby s pracovním prostředím.

⁴ <https://ec.europa.eu/jrc/digcomp/>

⁵ <https://ec.europa.eu/jrc/entrecomp>

⁶ Doporučení o klíčových schopnostech pro celoživotní učení; Úř. věst. 2006/962/ES.

Poskytování programů odborného vzdělávání a přípravy vyšší úrovně se neustále rozšiřuje a cení si ho studující i zaměstnavatelé, neboť umožňuje nabytí dovedností potřebných na trhu práce. Tento trend je třeba podporovat a měl by být náležitě zohledněn v kvalifikačních rámcích a systémech.

Podniky a sociální partneři by měli být zapojeni do navrhování a poskytování odborného vzdělávání a přípravy na všech úrovních, jak je tomu například u „duálního systému“ učňovské přípravy. Odborné vzdělávání a příprava by měly zahrnovat rozměr založený ve velké míře na zkušenostech z praxe, který by byl – pokud možno – doplněn zkušenostmi mezinárodními.

3. *Komise bude ve spolupráci s členskými státy, sociálními partnery a poskytovateli vzdělávání a odborné přípravy podporovat provádění závěrů z Rigy, které se týkají kvality a relevantnosti odborných dovedností a kvalifikací pro trh práce, a to tím, že:*

- ✓ *bude podporovat příležitosti, díky nimž studující získají zkušenost s učením se prací v průběhu svého studia.*
- ✓ *bude vytvářet více příležitostí k tomu, aby studující v oblasti odborného vzdělávání a přípravy mohli zkombinovat své studijní zkušenosti získané v různých prostředích, přičemž bude vycházet z existujících nástrojů odborného vzdělávání a přípravy pro zajišťování kvality⁷ a kreditů⁸, v souladu s revidovaným doporučením ohledně evropského rámce kvalifikací.*
- ✓ *bude podporovat rozvoj a viditelnost příležitostí pro vyšší odborné vzdělávání a přípravu díky partnerství mezi poskytovateli vzdělávání a oblastí výzkumu a podnikání, se zvláštním zaměřením na potřeby odbornějších dovedností v jednotlivých odvětvích.*
- ✓ *zlepší dostupnost údajů o výsledcích odborného vzdělávání a přípravy na trhu práce.*
- ✓ *bude hledat způsoby, jak zefektivnit stávající řízení odvětví odborného vzdělávání a přípravy na úrovni EU, včetně jasnější koordinační úlohy Poradního výboru pro odborné vzdělávání.*
- ✓ *zahájí v roce 2016 první Evropský týden dovedností v odborném vzdělávání a přípravě a posílí spolupráci s World Skills Organisation (světovou organizací pro dovednosti) v zájmu propagace odborných studií jako hlavní volby.*

Připojení k internetu: zaměření na digitální dovednosti

Rychlá digitální transformace ekonomiky znamená, že téměř všechna pracovní místa nyní vyžadují určitou úroveň digitálních dovedností, stejně jako ji vyžaduje účast na životě společnosti vůbec. Ekonomika sdílení mění obchodní modely, vytváří nové pracovní příležitosti a cesty, vyžaduje odlišné dovednostní vybavení a přináší výzvy, jako je přístup k možnostem rozšiřování dovedností. Robotizace a umělá inteligence nahrazuje rutinní práci nejen v továrnách, ale i v kancelářích. Přístup ke službám, včetně elektronických služeb, se mění, což vyžaduje, aby měli jejich uživatelé, poskytovatelé i orgány veřejné moci dostatečné digitální dovednosti. Elektronické zdravotnictví například přetváří způsob, jakým lidé získávají přístup ke zdravotní péči a jakým se jim této péče dostává.

⁷ Evropský referenční rámec pro zajišťování kvality v oblasti odborného vzdělávání a přípravy (1); Úř. věst. 2009/C 155/01.

⁸ Evropský systém kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET); Úř. věst. 2009/C 155/02.

Poptávka po odbornících na digitální technologie rostla za posledních deset let o 4 % ročně. Stále však Evropa trpí nedostatkem digitálních dovedností na všech úrovních. I přes pokračující silný růst zaměstnanosti se očekává, že se počet neobsazených míst pro odborníky v oblasti IKT do roku 2020 téměř zdvojnásobí až na 756 000. Kromě toho téměř polovina obyvatel EU postrádá základní digitální dovednosti; přibližně 20 % lidí pak nemá vůbec žádné. Členské státy, podniky a jednotlivci musí této výzvě čelit a více investovat do oblasti digitálních dovedností (včetně programování / výpočetní techniky) v celém spektru odborného vzdělávání a přípravy.

Evropa potřebuje digitálně inteligentní lidi, kteří jsou schopni nejen využívat, ale také inovovat tyto technologie a rozvíjet jejich používání. Bez toho Evropa tuto digitální transformaci zdárně nedokončí. Získávání nových dovedností je zásadní k tomu, aby bylo možné udržet tempo s technologickým vývojem, a průmyslová odvětví již zavádějí inovační metody odborné přípravy. Výzkumná a inovační střediska mohou též pomoci s vývojem a předáváním takových dovedností, a katalyzovat tak investice a tvorbu podniků a pracovních míst.

4. Komise zakládá **Koalici pro digitální dovednosti a pracovní místa**, která by měla významně rozšířit zdroje digitálního talentu a zajistit, že budou jednotlivci a pracovní síla v Evropě vybaveni potřebnými digitálními dovednostmi.

Členské státy se vyzývají k tomu, aby v návaznosti na dobré výsledky Velké koalice pro digitální pracovní místa a strategie EU pro elektronické dovednosti a v koordinaci s rámcem evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy 2020 vypracovaly do poloviny roku 2017 komplexní národní strategie pro digitální dovednosti, a to na základě cílů stanovených do konce roku 2016. To znamená:

- ✓ Ustavit národní koalice pro digitální dovednosti, které propojí účastníky z řad orgánů veřejné moci, podniků, poskytovatelů vzdělávání a odborné přípravy a subjektů na trhu práce.
- ✓ Vypracovat konkrétní opatření k zavedení výuky digitálních dovedností a schopností na všech úrovních vzdělávání a odborné přípravy, včetně podpory učitelů a školitelů a aktivního zapojení podniků a dalších organizací.

Komise sdruží členské státy a zúčastněné subjekty, včetně sociálních partnerů, aby se zavázali k aktivitě a identifikovali a sdíleli osvědčené postupy tak, že je bude možné snáze opět použít a dále rozvinout. Dále Komise zlepší šíření informací o dostupných finančních prostředcích EU (evropské strukturální a investiční fondy, Iniciativa na podporu zaměstnanosti mladých lidí, Erasmus+) a prozkoumá možnosti financování, například prostřednictvím poukázkových systémů.

Komise bude každoročně monitorovat pokrok ve své zprávě o digitálním pokroku⁹.

2.2. ZAJIŠTĚNÍ VIDITELNOSTI A SROVNATELNOSTI DOVEDNOSTÍ A KVALIFIKACÍ

Kvalifikace naznačují zaměstnavatelům, co lidé vědí a co jsou schopni dělat, ale jen zřídka zachycují dovednosti získané mimo formální vzdělávací instituce, takže u těchto dovedností hrozí podhodnocení. Identifikace a validace těchto dovedností jsou mimořádně důležité u lidí s nižší kvalifikací, nezaměstnaných nebo těch, kterým nezaměstnanost hrozí, lidí, kteří potřebují změnit profesní cestu, a u migrantů. Pomáhá

⁹ Evropská zpráva o digitálním pokroku za rok 2016; SWD(2016) 187.

lidem lépe prezentovat a využívat jejich zkušenosti a talent, určit další potřeby v oblasti odborné přípravy a chopit se příležitostí pro rekvalifikaci.

Rozdíly mezi systémy vzdělávání a odborné přípravy v EU však ztěžují zaměstnavatelům posuzování znalostí a dovedností lidí s kvalifikací nabytou v jiné než v jejich zemi.

Přeshraniční mobilita může napomoci dobrému fungování trhů práce a otevírá lidem životní příležitosti. Avšak pracovníci ze zemí EU i mimo EU, kteří se přestěhují do zahraničí, se z důvodu nedostatečného porozumění jejich kvalifikací a jejího uznání často potýkají s většími překážkami při hledání práce nebo pobírají nižší plat než pracovníci se srovnatelnou kvalifikací získanou v hostitelské zemi.

Zvýšení transparentnosti a srovnatelnosti kvalifikací

Na úrovni EU směrnice 2005/36/ES usnadňuje vzájemné uznávání odborných kvalifikací a přístup k regulovaným povoláním a od ledna 2016 stanoví první celoevropský elektronický postup pro uznávání odborných kvalifikací (tzv. „Evropský profesní průkaz“)¹⁰ u pěti povolání. Byl rovněž vytvořen Evropský rámec kvalifikací pro celoživotní učení (ERK), aby bylo možné lépe porozumět tomu, co se lidé při získávání své kvalifikace skutečně naučili („studijní výsledky“), a porovnat to.

Evropský rámec kvalifikací povzbudil subjekty z různých odvětví vnitrostátního vzdělávání, aby spolupracovaly při navrhování soudržných vnitrostátních rámců pro kvalifikace založených na „výsledcích učení“. K tomu, aby evropský rámec kvalifikací plně oslovil jednotlivce a organizace a sloužil jako základ pro každodenní rozhodování, pokud jde o nábor pracovníků nebo přístup k učení, je však nutný nový impuls, například zohlednění různých způsobů, kterými výuka probíhá.

O evropský rámec kvalifikací projevil zájem několik mimoevropských zemí s cílem umožnit srovnávání jejich kvalifikací a těch evropských. To by pomohlo přilákat vysoce kvalifikované výzkumné pracovníky a odborníky ze zemí mimo EU, a zajistit tak dovednosti potřebné v našem hospodářství, a obdobně by díky tomu výzkumní pracovníci a odborníci v EU mohli snáze pracovat mimo Unii. To je v souladu se záměrem vytvořit inteligentnější a dobře řízené politiky legální migrace¹¹. V tomto ohledu je obzvláště důležitý přezkum směrnice o modré kartě¹². Revidovaný rámec kvalifikací by přispěl k lepšímu porozumění kvalifikacím získaným v zahraničí a usnadnil integraci migrantů – jak nově příchozích, tak těch, kteří již mají v EU pobývají trvale – na trh práce v EU.

5. *Aby se usnadnilo pochopení kvalifikací a souvisejících dovedností a přispělo k jejich lepšímu využívání na trhu práce EU, Komise předkládá návrh na revizi **evropského rámce kvalifikací**¹³ (viz ref. dok. COM (2016) 383). Revize mimo jiné:*

- ✓ *podpoří pravidelnou aktualizaci vnitrostátních systémů kvalifikací,*
- ✓ *zajistí, aby kvalifikace s uznanou úrovní evropského rámce kvalifikací*

¹⁰ Prováděcí nařízení Komise (EU) 2015/983 ze dne 24. června 2015 o postupu pro vydávání evropského profesního průkazu a provádění výstražného mechanismu podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES; Úř. věst. L 159, 25.6.2015.

¹¹ Evropský program pro migraci; COM(2015) 240 a „Směrem k reformě společného evropského azylového systému a posilování legálních cest do Evropy“; COM(2016) 197.

¹² Návrh směrnice Rady o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výkonu zaměstnání vyžadujících vysokou kvalifikaci; COM(2016) 378.

¹³ Doporučení týkající se evropského rámce kvalifikací pro celoživotní učení; OJ 2008/C 111/01.

vycházely ze společných zásad pro zajišťování kvality¹⁴,

- ✓ zajistí, aby byly pro kvalifikace s uznanou úrovní evropského rámce kvalifikací založené na kreditech používány společné zásady kreditních systémů,
- ✓ povzbudí k používání evropského rámce kvalifikací sociální partnery, veřejné služby zaměstnanosti, poskytovatele vzdělání a veřejné orgány, aby se podpořila transparentnost a srovnávání kvalifikací,
- ✓ podpoří srovnatelnost kvalifikací mezi zeměmi, které evropský rámec kvalifikací používají, a ostatními zeměmi, zejména se zeměmi evropského sousedství a dalšími zeměmi, které mají vyspělé rámce kvalifikací, v souladu s mezinárodními dohodami EU.

Včasné zjištění dovednostního a kvalifikačního profilu migrantů

Mezi státními příslušníky třetích zemí žijícími v EU je méně osob se středoškolským (nebo dokonce nižším sekundárním) vzděláním než mezi státními příslušníky EU. Přibližně 25 % státních příslušníků třetích zemí je vysoce kvalifikovaných. Nicméně přibližně dvě třetiny osob z uvedené skupiny vysoce kvalifikovaných jsou neaktivní, nezaměstnané, nebo mají pro své zaměstnání příliš vysokou kvalifikaci. Kromě toho někteří migranti, kteří již v EU pobývají trvale nebo kteří dorazili v poslední době, včetně uprchlíků, mohou mít omezenou znalost jazyka hostitelské země.

Pochopení dovedností, kvalifikací a profesních zkušeností nově přichozích migrantů představuje pro mnoho zemí EU výzvu. Nástroje vytvořené prostřednictvím Europassu¹⁵ a evropského rámce kvalifikací, vzájemného učení a výměny zkušeností mezi členskými státy a příslušnými orgány mohou být prospěšné při vytváření dovednostního profilu migrantů a jejich integraci. Včasné zjišťování dovedností migrantů může pomoci stanovit první kroky nezbytné k jejich integraci do hostitelské společnosti a na trh práce. Mezi ty může patřit doporučení vhodného vzdělávání (včetně jazykového vzdělávání, dalšího odborného vzdělávání nebo učňovské přípravy prostřednictvím Evropské aliance pro učňovskou přípravu), nebo odkázání na služby zaměstnanosti.

6. Komise v zájmu rychlejší integrace státních příslušníků třetích zemí mimo jiné:

- ✓ zavede „**nástroj pro vytvoření dovednostního profilu státních příslušníků třetích zemí**“. Tento nástroj pomůže úřadům v zemích příjezdu a v hostitelských zemích identifikovat a dokumentovat dovednosti, kvalifikace a zkušenosti nově přichozích státních příslušníků třetích zemí,
- ✓ bude spolupracovat s vnitrostátními orgány s cílem napomoci uznávání dovedností a kvalifikací migrantů, včetně uprchlíků, podpoří odbornou přípravu pracovníků přijímacích zařízení, díky čemuž se urychlí postupy pro uznávání, a podporovat sdílení informací a osvědčených postupů týkajících se chápání a

¹⁴ Evropské zásady zajišťování kvality pro obecné vzdělávání jsou předmětem pokračující diskuse v rámci ET2020.

¹⁵ Jednotný rámec Společenství pro průhlednost v oblasti kvalifikací a schopností (Europass); Úř. věst. 2241/2004/ES.

uznávání dovedností a kvalifikací,

- ✓ *zpřístupní nově příchozím migrantům a uprchlíkům online jazykovou výuku prostřednictvím on-line jazykové podpory programu Erasmus+ (uprchlíkům bude zpřístupněno 100 000 licencí pro on-line jazykové kurzy po dobu tří let)¹⁶.*

2.3. ZDOKONALOVÁNÍ POZNATKŮ O DOVEDNOSTECH, DOKUMENTACE A INFORMOVANÁ PROFESNÍ VOLBA

Tvůrci politik a poskytovatelé vzdělání potřebují spolehlivé údaje o dovednostech, které budou zapotřebí v budoucnu, aby mohli přijímat správná rozhodnutí ohledně politik a reforem, vzdělávacích osnov a investic. S ohledem na rychlé tempo změn na trhu práce je obtížné poskytovat spolehlivé informace. Navíc neexistuje jedno řešení vhodné pro všechny: vedle globálních trendů utvářejí potřeby v oblasti dovedností také místní a regionální trhy práce, což vede k tomu, že se nejžádanější dovednosti specifické pro dané povolání mohou v jednotlivých regionech lišit.

Lepší volba díky lepším informacím

At' už jde o hledání zaměstnání nebo rozhodování o tom, čemu a kde se učit, lidé musí mít přístup k dostupným poznatkům o dovednostech a umět je interpretovat. Lidé rovněž potřebují odpovídající prostředky pro (sebe)hodnocení svých dovedností a k tomu, aby své znalosti a kvalifikace efektivně prezentovali. Účinnější a efektivnější způsoby hledání a přijímání lidí s potřebnými dovednostmi by byly přínosem také pro zaměstnavatele a další organizace.

Účinnost využívání poznatků o dovednostech se v jednotlivých zemích EU liší. V některých členských státech již existují partnerství mezi sociálními partnery, vládami a poskytovateli vzdělání, která účinně zjišťují potřeby v oblasti dovedností a odpovídajícím způsobem přizpůsobují osnovy. V jiných státech tato partnerství nejsou dosud běžná.

Spolupráce je účinnější, jestliže vychází z regionálních a místních silných stránek a specializace. Ke zmírnění odlivu mozků může přispět také lepší lokální interakce mezi vzděláváním a odbornou přípravou na jedné straně a trhem práce na straně druhé podpořená cílenými investicemi, která může rovněž pomáhat rozvíjet, přilákat a udržet si talentované pracovníky potřebné v konkrétních regionech a průmyslových odvětvích.

7. *Aby pomohla lidem přijímat informovaná profesní a vzdělávací rozhodnutí, navrhne Komise **revizi rámce Europass**¹⁷ s cílem vytvořit intuitivní a integrovanou platformu pro online služby. Tato platforma bude poskytovat internetové nástroje, které umožní dokumentovat a sdílet informace týkající se dovedností a kvalifikací, jakož i nástroje pro sebehodnocení.*

Údaje o potřebách a trendech v oblasti dovedností se zlepší díky automatickému procházení webu (web crawling) a analýze dat velkého objemu a budou dále podpořeny důkazy z různých odvětví, díky čemuž dojde k propojení přesných informací v reálném čase v rámci služby, jež nabízí stávající nástroj „Přehled dovedností“, který je součástí integrované služby Europass.

8. *Komise bude dále analyzovat otázku **odlivu mozků** a propagovat sdílení*

¹⁶ Kompletní spektrum opatření na podporu integrace státních příslušníků třetích zemí je uvedeno v akčním plánu pro integraci státních příslušníků třetích zemí: COM(2016) 377.

¹⁷ Jednotný rámec Společenství pro průhlednost v oblasti kvalifikací a schopností (Europass); Úř. věst. 2241/2004/ES.

osvědčených postupů, pokud jde o účinné způsoby řešení tohoto problému.

Zdokonalení poznatků o dovednostech a zlepšení spolupráce v oblasti dovedností v hospodářských odvětvích

Současné a budoucí potřeby v oblasti dovedností se v různých hospodářských odvětvích liší. Nová odvětví vznikají nebo se radikálně mění a to hlavně, ačkoli ne výlučně, na základě technologického rozvoje. Stále větší počet odvětví se transformuje v důsledku inovacemi stimulovaného přechodu na nízkouhlíkové hospodářství a na oběhové hospodářství, a stejně tak díky klíčovým základním technologiím (KET), jako je nanotechnologie, umělá inteligence a robotika. Zajištění správných dovedností ve správný čas je klíčovým faktorem pro konkurenceschopnost a inovace. Dostupnost vysoce kvalitních dovedností je zároveň klíčovým faktorem při investičních rozhodnutích. S ohledem na tempo technologických změn je pro průmysl, a zejména malé a střední podniky, velkou výzvou lepší předjímání a řízení transformativních změn souvisejících s požadavky na dovednosti.

Byla zahájena řada odvětvových a regionálních iniciativ na podporu dovedností se zapojením veřejných i soukromých subjektů a organizací. Tyto projekty jsou však často roztržité a jejich dopad na systém vzdělávání a odborné přípravy je omezený. To je také důvod, proč je v zájmu navrzení a provádění řešení nezbytné mobilizovat průmysl, včetně sociálních partnerů. Je proto třeba vyvinout strategický přístup, který by se zabýval jasně vymezenými trhy a řešil potřeby v oblasti dovedností v konkrétních odvětvích.

Aby se zajistilo, že výsledky budou dlouhodobého rázu a budou mít reálný dopad, je možné spolupráci v oblasti dovedností v jednotlivých odvětvích propojit s růstovými strategiemi těchto odvětví a podpořit politickým závazkem a zapojením zúčastněných stran na úrovni EU a na vnitrostátní a regionální úrovni.

9. *Komise zahajuje **plán pro odvětvovou spolupráci v oblasti dovedností** s cílem zlepšit poznatky o dovednostech a vyřešit nedostatek dovedností v hospodářských odvětvích. Plán pomůže mobilizovat a koordinovat klíčové aktéry, stimulovat soukromé investice a podporovat strategičtější využívání příslušných unijních a vnitrostátních programů financování.*

Na úrovni EU budou zřízena partnerství zaměřená na dovednosti pro jednotlivá odvětví průmyslu a služeb a poté postupně zavedena na vnitrostátní (případně regionální) úrovni s cílem:

- ✓ identifikovat na základě odvětvových strategií pro příštích 5–10 let potřeby v oblasti dovedností a vyvinout konkrétní řešení, jako je společný vývoj příležitostí k vyššímu odbornému vzdělávání a přípravě a partnerství mezi podniky, sektorem vzdělávání a výzkumem,*
- ✓ podporovat ve vhodných případech dohody o uznávání odvětvových kvalifikací*

a osvědčení.

*Plán bude podporován ze stávajících finančních prostředků EU¹⁸, přičemž přípravné práce budou zahájeny v roce 2016, a v první, pilotní fázi půjde o proces založený na poptávce v 6 odvětvích: **automobilový průmysl, námořní technologie, kosmický průmysl, obrana, textilní průmysl a cestovní ruch**. Další odvětví (stavebnictví, ocelářství, zdravotnictví, zelené technologie a obnovitelné energie) budou posouzena ve druhé fázi provádění, která bude zahájena v roce 2017. Mezi vybraná odvětví patří odvětví špičkových technologií, aby se zajistila dlouhodobá konkurenceschopnost, a také tradičnějších odvětví, která čelí specifickým krátkodobým a střednědobým problémům.*

Lepší porozumění výkonům absolventů

Univerzity a poskytovatelé odborného vzdělávání a přípravy připravují mladé lidi na pracovní život. Proto je nutné, aby rozuměli trendům na trhu práce, měli povědomí o tom, jak snadno jejich absolventi nacházejí zaměstnání, a mohli tak příslušným způsobem upravovat své programy. Tyto informace potřebují také studenti a jejich rodiny, aby se mohli informovaně rozhodnout, co a kde studovat. Avšak přizpůsobování osnov je složitý proces a vyžaduje určitý čas.

Měla by být usnadněna dostupnost a srovnatelnost lepších informací o výsledcích absolventů vysokých škol a vyšší odborné přípravy a vzdělávání na trhu práce nebo o jejich pokrocích v učení. Tyto lepší informace by měly vycházet z ukazatelů zajištění kvality, administrativních údajů (včetně daní a sociálního zabezpečení) a přístupů založených na průzkumech využívajících ve vhodných případech sociální platformy / sociální média.

V řadě členských států byly vypracovány mechanismy pro sledování absolventů terciárního vzdělávání. Systémy pro rozsáhlé sledování absolventů odborného vzdělávání a přípravy jsou méně rozvinuté a rovněž v této oblasti existuje prostor pro podporu členských států při zlepšování informovanosti.

10. *Aby pomohla studentům a poskytovatelům vzdělání při posuzování relevantnosti vzdělávacích nabídek, Komise plánuje v roce 2017 jako první krok navrhnout **iniciativu pro sledování absolventů terciárního vzdělávání**, jejímž cílem bude poskytnout členským státům podporu při zlepšování informací o úspěšnosti absolventů na trhu práce.*

¹⁸ Komise se zapojila do dialogu s konkrétními odvětvími a shromažďuje důkazy o chybějících dovednostech a možném dopadu tohoto jevu na zaměstnanost, růst, inovace a konkurenceschopnost. Na základě této analýzy a s přihlédnutím k silnému odhodlání politiků a zúčastněných stran na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni bylo pro pilotní fázi vybráno šest odvětví.

3. ZRYCHLENÍ TEMPA U PROBÍHAJÍCÍCH ČINNOSTÍ:

Deset výše uvedených klíčových iniciativ je součástí ambiciózní a dlouhodobé strategie, jejímž cílem je zajistit, aby lidé získali dovednosti nezbytné k dalšímu rozvoji jak na trhu práce, tak v širší společnosti.

Další v současné době probíhající podněty na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni pomohou při prosazování agendy dovedností tím, že budou zvyšovat příležitosti ke vzdělávání a budou zajišťovat, aby vzdělávání a odborná příprava vyhovovaly danému účelu ve 21. století. Je zapotřebí zvláštního úsilí, aby se překlenula propast mezi vzděláváním a odbornou přípravou na jedné straně a trhem práce na straně druhé. Musíme více investovat do modernizace odborného vzdělávání a přípravy a vysokoškolského vzdělávání a plně využít jejich potenciálu jako hnacích sil regionálního rozvoje.

3.1. ZVYŠOVÁNÍ PŘÍLEŽITOSTÍ KE VZDĚLÁVÁNÍ

Více vzdělávání zaměřeného na praxi a partnerství mezi podniky a školami

Vzdělávání zaměřené na praxi, jako je učňovská příprava, představuje dobrý odrazový můstek pro získání kvalitních pracovních míst a pro rozvoj dovedností vhodných pro uplatnění na trhu práce, včetně průřezových a sociálních dovedností, tak zvaných „soft skills“, při kterých obvykle hrají klíčovou úlohu sociální partneři. Více lidí by však mělo mít možnost využívat tohoto způsobu vzdělávání. V současné době se pouze čtvrtina studentů vyššího sekundárního odborného vzdělávání účastní programů zaměřených na praxi a programy v rámci obecného a vyššího vzdělávání jen zřídka poskytují praktické zkušenosti. Partnerství mezi podniky a školami ve všech odvětvích a na všech úrovních vzdělávání a odborné přípravy může pomoci tento potenciál uvolnit.

V tomto ohledu jsou směrodatné některé iniciativy, jež zapojují aktéry na trhu práce do vzdělávání a odborné přípravy a pomáhají mladým lidem zapojit se do pracovního procesu. Evropská aliance pro učňovskou přípravu dosud poskytla 250 000 příležitostí profesní přípravy na pracovišti a pracovních příležitostí pro mladé lidi. Prostřednictvím Evropského paktu mládeže bude jeden milion mladých lidí proškolen v oblasti digitálních dovedností a programu „inteligentní třída“ se zúčastní 100 000 studentů. Prostřednictvím Velké koalice pro digitální pracovní místa nabídly společnosti a další organizace miliony dalších příležitostí odborné přípravy¹⁹.

Evropský inovační a technologický institut (EIT) je na úrovni vysokoškolského vzdělávání a postgraduálního vzdělávání příkladem toho, jak spolupráce mezi podniky a výzkumnými zařízeními může podpořit lepší vypracovávání studijních plánů a programů mobility a zároveň podpořit přístup k výzkumné a průmyslové infrastruktuře pro účely praktické výuky za reálných podmínek.

Jedná se o pozitivní signály, které jsou však zjevně nedostačující. Aby byli studenti více vystaveni reálným pracovním podmínkám, **vypracuje Komise soubor podpůrných služeb k usnadnění sdílení znalostí, navazování kontaktů a spolupráce v oblasti učňovské přípravy.** Dále podpoří strukturální reformy prostřednictvím vzájemného poradenství a sdílení osvědčených postupů, a to i prostřednictvím sociálních médií.

¹⁹ <http://www.linkedpolicies.eu/pledge>.

Sociální partneři v několika odvětvích včetně obchodu, stavebnictví a telekomunikace, dosáhli společných postojů pokud jde o dovednosti, včetně konkrétních iniciativ týkajících se stáží. Několik evropských sociálních partnerů v různých hospodářských odvětvích rovněž přijalo společné závazky v rámci aliance pro učňovskou přípravu s cílem poskytnout více učňovských příprav a lepší kvality. Jedná se rovněž o jednu z priorit společného pracovního programu evropských sociálních partnerů na období 2015–2017. Komise pomůže sociálním partnerům, aby co nejlépe využili výsledků svých společných projektů, tím, že bude například posuzovat nákladovou efektivnost učňovských příprav a případně vytvoří rámec pro ohodnocení jejich kvality.

Větší podpora mobility studentů

Více studentů by mělo mít možnost studovat v zahraničí. Údaje ukazují, že mladí lidé, kteří studují nebo se odborně vzdělávají v zahraničí, nachází zaměstnání mnohem rychleji než ti, kterým zkušenost ze zahraničí chybí. Rychleji se přizpůsobují novým situacím a také lépe dokáží řešit problémy. EU nedávno přijala právní rámec pro studenty a výzkumné pracovníky²⁰ ze zemí, které nejsou členy EU, s cílem přilákat tyto talentované lidi a udržet si je.

Mobilita studentů má v rámci vysokoškolského vzdělávání již dlouholetou tradici. K dnešnímu dni se více než 3 miliony studentů zúčastnily programu Erasmus. Příležitosti k mobilitě pro učně a studenty v rámci počátečního vzdělávání a přípravy (IVET) jsou podporovány také v rámci programu Erasmus+. Nicméně možnosti mobility pro studenty nejsou dostatečné pro to, aby uspokojily současnou poptávku. Pouze několik zemí zahrnuje příležitosti k mobilitě do svých vnitrostátních programů týkajících se vzdělávání, odborné přípravy a mládeže.

Studium a práce v zahraničí jsou prospěšné také pro učně. Pro zajištění lepších podmínek pro jejich mobilitu provádí Komise na vyžádání Evropského parlamentu pilotní projekt, jehož cílem je posoudit proveditelnost a přínosy delšího období pobytu v zahraničí (6–12 měsíců).

Pouhá podpora z rozpočtu EU nebude nikdy dostačující. Pokud členské státy do svých vnitrostátních programů zahrnou podporu mobility, mohou tak pomoci vyššímu podílu mladých lidí využít zkušenosti v zahraničí.

Kvalita pracovní nebo studijní stáže má zásadní význam. Financování musí jít ruku v ruce s vnitrostátními politikami a opatřeními, jež podněcují a uznávají nabyté vědomosti a zkušenosti a zajišťují relevantnost a kvalitu odborné přípravy. **V roce 2016 bude zahájen srovnávací přehled výsledků v oblasti mobility co se týče odborného vzdělávání a přípravy s cílem poskytnout přehled podpůrných opatření zavedených v celé EU a poskytnout dobrý základ pro určení oblastí, v nichž je třeba učinit více.**

Více vzdělávání na pracovišti

²⁰ Směrnice EU 2016/801 o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, stáže, dobrovolnické služby, programů výměnných pobytů žáků či vzdělávacích projektů a činnosti au-pair.

Většina lidí, kteří budou tvořit evropskou pracovní sílu v následujících dvou desetiletích, je dnes již dospělých. Potřebují průběžnou odbornou přípravu, aby si doplnili své dovednosti a dokázali využít nových profesních příležitostí.

Avšak pouze 1 z 10 dospělých se v současné době účastní organizovaného vzdělávání, nejčastěji se jedná o jedince s vyšší úrovní dovedností a zaměstnance velkých společností. V roce 2010 přibližně třetina podniků v EU neposkytla žádné školení pro své zaměstnance a pouze asi třetina zaměstnanců byla zapojena do nějaké formy odborné přípravy. V nedávné době jedna čtvrtina zaměstnanců uvedla, že od zahájení své práce nerozvíjela své dovednosti.

Lze přijímat více opatření, jejichž cílem bude podpořit vzdělávací prostředí v práci a umožnit zejména malým a středním podnikům, aby poskytovaly odbornou přípravu. Jde například o to, usnadnit sdružování zdrojů a infrastruktur pro společnou odbornou přípravu. Evropské strukturální a investiční fondy jsou již k dispozici na podporu modernizace infrastruktury pro vzdělávání a odbornou přípravu. **Spolu s Evropským investičním fondem (EIF) zkoumá Komise možnosti, jak dále podpořit bankovní úvěry s příznivými sazbami pro malé a střední podniky za pomoci konkrétního finančního nástroje pro dovednosti.**

Více příležitostí k uznávání neformálního a informálního učení

Lidé by pro svou kariéru nebo pro další vzdělávání měli mít možnost využívat celé škály svých dovedností. K neustálému vzdělávání a rozvíjení dovedností dochází v nejrůznějších prostředích mimo formální systém vzdělávání a odborné přípravy, ať už prostřednictvím pracovních zkušeností, profesní přípravy na pracovišti, díky digitálním zdrojům nebo dobrovolnické činnosti. Tyto dovednosti mohou být uznány prostřednictvím identifikace a dokumentace, hodnocení a certifikace, s tím, že budou moci být uznány jako částečná nebo úplná kvalifikace.

Mnohé země však nejsou o možnostech procesu uznávání dostatečně informované a tento koncept se u nich netěší velkému zájmu. V některých zemích je proces uznávání uskutečnitelný pouze v rámci konkrétních projektů, v jiných zemích procesu brání neúměrně vysoké správní náklady.

S cílem pomoci tvůrcům politik a odborníkům z praxe zřídit vnitrostátní postupy uznávání do roku 2018²¹, zveřejnila Komise a Cedefop počátkem roku 2016 obecné zásady týkající se uznávání, které budou pravidelně aktualizovat. Koncem roku 2016 bude publikován aktualizovaný evropský katalog pro uznávání platnosti neformálního a informálního učení, který poskytne stručný přehled o situaci v Evropě a uvede příklady osvědčených postupů.

3.2. POKRAČOVÁNÍ V ÚSILÍ O MODERNIZACI

Podpora učitelů a školitelů

Studenti všech věkových kategorií potřebují výborné vzdělavatele, aby tak rozvíjeli širokou škálu dovedností a postojů, jež uplatní ve své budoucí práci i v životě. Různorodost úspěchů studentů ve vzdělávání a odborné přípravě závisí zejména na jednotlivci samotném a rodinném zázemí. Ovšem ve vzdělávacích institucích jsou to

²¹ Uznávání neformálního a informálního učení, OJ 2012/C 398/01

především učitelé a školitelé, kteří mají na výsledky studentů největší vliv. Mohou studenty inspirovat a pomáhat jim získat lepší a relevantnější dovednosti. Hrají také významnou roli, pokud jde o zavádění nových metod výuky a vzdělávání, stimulaci tvořivosti a inovací, překonání předpojatosti a maximální využití potenciálu stále více rozmanitých tříd.

Stárnutí učitelů je znepokojivým trendem v mnoha zemích. S jejich odchodem do důchodu se zvyšuje riziko ztráty zkušeností a nedostatku personálu. Pro vytvoření nové generace učitelů je zapotřebí inovativní přístup při náboru, atraktivní pracovní podmínky a politika udržení učitelů. Další aktuální a stále více naléhavou prioritou v celé EU je rozvoj kompetencí učitelů, včetně těch, kteří byli v daném odvětví po dlouhou dobu.

Komise bude podporovat sdílení osvědčených postupů v této oblasti mezi členskými státy a zúčastněnými stranami prostřednictvím spolupráce a příležitostí k mobilitě. Zvláštní pozornost bude věnována inovacím v oblasti pedagogiky, což bude zahrnovat podporu pružnějších studijních plánů, podporu interdisciplinárních přístupů a přístupů založených na spolupráci v rámci institucí, podporu profesního rozvoje s cílem zlepšit inovativní učební postupy, včetně využívání digitálních nástrojů ve školách a podporu podnikatelského smýšlení.

Modernizace vysokoškolského vzdělávání

Do roku 2025 bude téměř polovina všech pracovních míst v EU vyžadovat vyšší kvalifikace získané obvykle prostřednictvím akademických programů a programů na úrovni terciárního vzdělání. Dovednosti získané prostřednictvím těchto programů jsou obecně považovány za hnací sílu produktivity a inovací. Absolventi mají lepší možnosti zaměstnání a vyšší příjmy než lidé, kteří dosáhli pouze sekundárního vzdělání.

Nedávná veřejná konzultace na téma „plán modernizace evropských systémů vysokoškolského vzdělávání“²² ukazuje, že více než dvě třetiny studentů a čerstvých absolventů vnímají nesoulad mezi jimi nabízenými dovednostmi a mezi znalostmi a dovednostmi požadovanými ekonomikou. Téměř polovina poskytovatelů vyššího vzdělávání toto hodnocení sdílí. Konzultace také zdůraznila potřebu, aby instituce vysokoškolského vzdělávání byly aktivními hráči na regionální a vnitrostátní úrovni a to nejen tím, že budou trhu práce poskytovat kvalifikované osoby, ale budou také podporovat inovace.

Zúčastněné strany dále zjistily, že existují významné výzvy, mezi něž patří dopad technologie a globalizace na vysokoškolské vzdělávání a potřeba zlepšit výsledky absolventů v oblasti vzdělávání a zaměstnanosti, přičemž cílem je poskytnout budoucím studentům lepší poradenství a více podpořit víceoborovost.

Komise bude spolupracovat se zúčastněnými stranami, aby podpořila modernizaci vysokoškolského vzdělávání, a to na základě výsledků veřejné konzultace. Spolupráce bude zahrnovat zejména vypracování rámců pro hodnocení dovedností pro různé vysokoškolské obory, aby bylo možné porovnat a vyhodnotit dovednosti studentů a absolventů.

***

²² Podpora růstu a zaměstnanosti – plán modernizace evropských systémů vysokoškolského vzdělávání, COM (2011) 567 final.

4. VYTVOŘENÍ AGENDY

Nová agenda dovedností stanoví společnou agendu pro EU, členské státy a zúčastněné strany na všech úrovních. Jejím cílem je dosáhnout společné vize a závazku ke spolupráci při zlepšování kvality a relevantnosti nabývání dovedností, aby se udržel krok s rychle se měnícími požadavky trhu práce v oblasti dovedností, aby všechny osoby byly vybaveny minimálním souborem základních dovedností a kvalifikace byly srozumitelnější, což umožní snadnější pohyb pracovníků a studentů v rámci EU.

Sociální partneři sehrají v úspěšném provádění této agendy významnou roli. Budou využívat iniciativ na evropské a vnitrostátní úrovni, stavět na specifických odvětvových odborných znalostech a pracovat v rámci sektorů a napříč odvětvími.

Evropský semestr pro koordinaci hospodářských politik bude hrát i nadále klíčovou úlohu při sledování reforem politik v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a rozvoje dovedností. EU posoudí reformní snahy členských států prostřednictvím analýzy jednotlivých zemí, podporu vzájemného učení a tvorbu politik založených na faktech. Komise ve spolupráci s OECD pomůže členským státům při vytváření vnitrostátních strategií a akčních plánů v oblasti dovedností, které jsou založeny na přístupu sdružujícím všechna ministerstva, aby tak přispěla k navrhování a provádění reforem.

Jedním z hlavních cílů nové agendy dovedností je zvýšit politické povědomí o zásadním významu dovedností pro vyhlídky růstu a zaměstnanosti v Evropě, a upozornit na nutnost řešení této problematiky na nejvyšší politické úrovni. S cílem udržet politickou dynamiku zhodnotí Komise způsoby, jak pravidelně podávat zprávy o dosaženém pokroku. Tyto zprávy by mohly sloužit jako zdroj informací při přípravách evropského semestru a také při politických debatách na zasedání Evropské rady.

Komise rovněž naváže hlubší dialog s členskými státy o tom, jak nejlépe využít příležitosti, které nabízejí stávající programy financování, aby byly cíle agendy splněny. Hlavními nástroji jsou Evropský sociální fond (ESF), Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR), Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV), Evropský námořní a rybářský fond (ENRF), Azylový, migrační a integrační fond (AMIF), program Horizont 2020 a program Erasmus +. Potenciál EIB a dalších finančních institucí a produktů, včetně Evropského fondu pro strategické investice, by měl být plně využit na podporu investic soukromého sektoru do rozvoje dovedností.

Při příležitosti přezkumu víceletého finančního rámce na období 2014–2020, který se uskuteční v polovině období, posoudí Komise případné úpravy nutné k naplnění cílů agendy. V delším časovém výhledu a to po roce 2020 bude Komise podporovat diskusi ohledně různých finančních nástrojů na podporu dovedností.

Zjednodušení stávajících řídicích struktur by přispělo k lepší koordinaci při provádění některých iniciativ navrhovaných v této agendě. Prvním krokem bude reorganizace řady expertních skupin na úrovni EU, které se zabývají se dovednostmi a kvalifikacemi, aniž budou dotčeny stávající zavedené řídicí struktury pro regulovaná povolání. Další kroky by byly podniknuty na základě hodnocení stávajících řídicích struktur. Koordinace a soudržnost budou zajištěny v rámci strategického rámce ET 2020 pro evropskou spolupráci v oblasti vzdělávání a odborné přípravy²³ a jeho nedávno přijatých politických priorit²⁴. Podobným způsobem bude stimulována i koordinace mezi vnitrostátními kontaktními centry (podporovanými EU) pro Evropský rámec kvalifikací (EQF), Europass a Euroguidance. Účelem této podpory bude vytvoření jednotného rozhraní pro

²³ Strategický rámec evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy („ET 2020“), OJ 2009/C 119/2.

²⁴ Nové priority evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, OJ 2015/C 417/04.

několik evropských iniciativ v oblasti dovedností pro potřeby zúčastněných stran na vnitrostátní úrovni a k usnadnění přístupu pro uživatele. Toto zjednodušení bude provedeno po konzultacích s členskými státy.

Komise vyzývá Evropský parlament a Radu, Evropský hospodářský a sociální výbor a Výbor regionů, aby tuto agendu schválily a aktivně podporovaly její provádění v úzké spolupráci se všemi příslušnými zúčastněnými stranami. Komise je odhodlána podporovat soustavný proces konzultací a dialog týkající se agendy dovedností se širokou škálou zúčastněných stran a širokou veřejností.

PŘÍLOHA

SEZNAM OPATŘENÍ A ORIENTAČNÍ HARMONOGRAM

OPATŘENÍ		HARMONOGRAM
Zlepšení kvality a relevantnosti nabývaných dovedností		
Posilování základů: základní dovednosti	Návrh Komise na doporučení Rady o zavedení záruky k získání dovedností (viz referenční dokument COM(2016) 382)	červen 2016
Posilování odolnosti: klíčové schopnosti a odbornější, složitější dovednosti	Návrh Komise na přezkum klíčových schopností pro celoživotní učení se zvláštním zaměřením na podporu podnikatelského myšlení, a doprovodných evropských referenčních rámců	čtvrté čtvrtletí roku 2017
Odborné vzdělávání a příprava jakožto první volba	Návrhy Komise podporující modernizaci odborného vzdělávání a přípravy, jako je možná revize evropského referenčního rámce pro zajišťování kvality v oblasti odborného vzdělávání a přípravy (EQAVET) a evropského systému kreditů pro odborné vzdělávání a přípravu (ECVET)	druhé čtvrtletí roku 2017
Připojení k internetu: zaměření na digitální dovednosti	Zahájení iniciativy „Koalice pro digitální dovednosti a pracovní místa“	konec roku 2016
Zajištění lepší viditelnosti a srovnatelnosti dovedností a kvalifikací		
Zvýšení transparentnosti a srovnatelnosti kvalifikací	Návrh Komise na revizi evropského rámce kvalifikací (viz referenční dokument COM(2016) 383)	červen 2016
Včasné zjištění profilu dovedností a kvalifikací migrantů	Zavedení „nástroje pro vytvoření dovednostního profilu státních příslušníků třetích zemí“	červen 2016
Zdokonalování poznatků o dovednostech, dokumentace a informovaná profesní volba		
Lepší volba díky lepšímu poznatkům a informacím	Návrh Komise na revizi rámce Europass pro poskytování lepších služeb v oblasti dovedností a kvalifikací	třetí čtvrtletí roku 2016
Lepší volba díky lepšímu poznatkům a informacím	Další analýza a sdílení osvědčených postupů pro boj proti odlivu mozků	konec roku 2016
Zdokonalení poznatků o dovednostech v hospodářských odvětvích	Spuštění plánu pro odvětvovou spolupráci v oblasti dovedností	červen 2016
Lepší porozumění výkonům absolventů	Návrh Komise týkající se iniciativy v oblasti sledování absolventů	druhé čtvrtletí roku 2017